

Den nya tillsynslagen med inriktning mot aggressiva hundar

The new law of supervision towards aggressive dogs

**Jenny Bergkvist, Mikaela Björkman,
Hanna Lagerström, Lisa Winbo**

**Sveriges Lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi och Djurskyddsprogrammet**

Skara 2008

Studentarbete 178

***Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Ethology and Animal Welfare programme***

Student report 178

ISSN 1652-280X

Den nya tillsynslagen med inriktning mot aggressiva hundar

The new law of supervision towards aggressive dogs

Jenny Bergkvist, Mikaela Björkman, Hanna Lagerström, Lisa Winbo

Projektarbete, 6 hp, Etologi- och Djurskyddsprogrammet

Handledare: Helene Lindberg
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
Box 234, 532 23 Skara

Innehållsförteckning

Abstract	4
Bakgrund och syfte	5
Tillsynslagen	6
Straffnivåer kopplade till den nya lagen	7
Syftet med den nya lagen	8
Klassificering av farlig hund	9
Vad är en kamphund?.....	10
Vad leder fram till en farlig hund?	12
Tester av aggressiva hundar	14
Förvaring av omhändertagen hund	15
Alternativ till lagstiftningen	16
Förslag på olika lösningar.....	16
Olika länders lagstiftning gällande hund	18
Syntes	20
Sammanfattning	23
Referenser	24

Abstract

The dog is descended from the wolf and has similar pattern of behaviour, communication and aggression. This new law of supervision of dogs is supposed to enlarge the protection against aggressive and dangerous dogs in general. The police authority has increased and is now hopefully able to stop the problems that involve dogs, and in that way prevent some of the incidents that can occur. The group of people that the law mainly focuses on are the ones using dogs in criminal purposes and the ones having extremely poor supervision over the dogs. The things that can lead to an aggressive dog depend on different factors. The most important one is an unsuitable owner. Even the genetic factor and the socialisation of the dog in the earlier stage of development plays a big role in how the dog will develop later in life.

A fighting dog is a dog belonging to the breeds that have a history as fighting dogs. Examples of that kind of dogs are bullterrier, American Staffordshire terrier, bulldog, American pitbull terrier and Staffordshire bullterrier. There are some different measurements to apply when problems with dogs occur. Other countries have for example chosen to introduce a prohibition against some breeds that are considered to be more dangerous than other dog breeds. Something called a dog licence is another example. Sweden has nothing of the above, but has instead tightened up the law of supervision of dogs in expectations to get to those who are unsuitable as dog owners. It's the police as a supervision authority that decides whether a prohibition or an injunction should be allocated to a certain person. This can be useful when a dog for example barks a lot all the time and is disturbing to the community. Because of the changes to the law it has now been possible to decide whether a dog is dangerous or not. Furthermore a dog can be taken into custody if the owner has failed in the supervision over the dog. If you violate this law the punishment could be anything from fines, to prohibitions about occupying a dog, to prison.

Bakgrund och syfte

Den nya tillsynslagen träder i kraft den 1 januari 2008 efter det att riksdagen sade ja till förslaget den 22 november 2007. Polismyndigheten ges i denna lag ökade befogenheter vad det gäller ingripande mot hund. Syftet med lagen är att öka allmänhetens trygghet och säkerhet gentemot hundarna ute i samhället och även att minska de olägenheter och problem som ett fall av bristande tillsyn och skötsel av hund kan ge utlopp för. Då någon brustit i tillsynen av hund kommer det bli mycket lättare att ingripa och göra något åt saken. Brottsligheten bedöms sjunka där hundar är inblandade och även de allmänna skador och andra olägenheter en hund kan skapa väntas minska. Allt detta medför automatiskt att djurskyddet förbättras. Kraven som ställs och gäller för personer som innehar en hund förväntas bli mer kända och lättillgängliga för allmänheten och på så sätt kan säkerheten i samhället successivt bli mycket bättre (prop. 2006/07:126). Vi har valt detta ämne för att vi är alla överens om att det är ett steg i rätt riktning inom hundvärlden och vill därför mycket gärna följa utvecklingen av denna tillsynslag över hundar och även katter. Bara detta att man fått upp ögonen för att alla de problem som innefattar hund, och speciellt då kanske hundattacker och andra olägenheter som ibland förekommer, inte alltid är hundens fel. Mycket handlar om den person eller de personer som står för tillsynen och sköter hunden. Det är viktigt att få ut information om hur en hund fungerar och vad det ställs för krav på de människor som bestämmer sig för att inneha en hund. Vi kommer med förväntan på förbättring följa effekten av denna nya tillsynslag över hund och katt.

Genom sitt arv från vargen bär hunden på ungefär samma genetiska och därmed beteendemässiga anlag som sin vilda förfader och i och med detta har hunden mycket kraftfulla möjligheter till ett aggressivt beteende (Coppinger & Schneider 1995). Malm skriver år 2005, att som det rovdjur hunden är har den kraftiga vapen för att kunna döda byten. Vargen och hunden använder dock normalt inte dessa kraftfulla resurser i sociala sammanhang. Därför finns det många sätt att lösa konflikter och undvika aggressivitet inom en vargflock, vilket leder till att aggressiviteten inom en art är låg (Malm 2005). Scott (1965) beskriver att vargar och hundar kommunicerar sin dominans eller underkastelse genom ljud, minspel och kroppshållning. För hundens valpar, liksom för vargens, är de första veckorna ytterst viktiga för att bilda sociala band, detta gäller band till människor såväl som till andra hundar. I likhet med vargens valpar får hundvalpar svårare att bilda nya relationer ju äldre de blir. Hundar och vargar använder i stort sett samma tecken- och ljudsignaler för att visa sin dominans alternativt underkastelse mot varandra. Dessa signaler kan i många fall också förstås av människan (Scott 1965). Malm (2005) hävdar att det trots detta i många situationer ändå finns en risk för aggressivitet och att djuren kan skada varandra (eller oss). När vi har hundar som husdjur måste vi därför förstå vad det innebär att ha ett socialt rovdjur som en nära livskamrat och medhjälpare i olika aktiviteter. Brist på förståelse för hunden som art och individ, liksom olämplig behandling av en hund, skapar lätt en mycket farlig individ. Kanske inte alltid för de människor som finns i hundens närmaste omgivning, men för andra människor och hundar (Malm 2005).

Nya tillsynslagen

Enligt SOU (*Statens Offentliga Utredningar*) är det polisen som tillsynsmyndighet som bestämmer om en person ska meddelas ett föreläggande eller förbud, vad det gäller hund, som kan vara nödvändigt i vissa situationer och de har fått större befogenheter vad det gäller omhändertagandet av hund. Detta väntas leda till en förebyggande effekt vad det gäller brott som är riktade mot tillsynslagen över hund (SOU 2003:46).

I tillsynslagen finns bestämmelser om *när* en polismyndighet får omhänderta en hund. I 3 § står det att denna typ av ingripande endast får ske då tillsynen över djuret är så pass bristande att andra mindre åtgärder inte skulle vara tillräckliga (SOU 2003:46). Det finns, enligt proposition 2006/07:126, andra alternativ på åtgärder som en polismyndighet kan ta till då man vill förhindra skada eller olägenheter. I den nuvarande tillsynslagen står det skrivet att polisen får besluta om att till exempel en hund skall förses med munkorg, vara kopplad eller hållas instängd. Typer av godkända åtgärder måste utökas så att man verkligen kan börja bekämpa de problem som finns inom hundnäringen. I det nya lagförslaget anges därför fler typer av åtgärden som polismyndigheten kan använda sig utav mer ute på fält. Som till exempel att stoppa olägenheter som att en hund skäller konstant så att det stör omgivningen, och ägaren medlas ett förbud om att hunden inte får lämnas ensam mer än en viss tid per dag. Andra exempel på åtgärder som kan vara till nytta för polisen är möjligheten att ge förelägganden om att en hund måste rastas ett visst antal gånger varje dag, eller inte får vistas ute i hundgård nattetid grundat på olika sorters orsaker. Hundägaren kan också få ett föreläggande om att han/hon måste genomgå en hundägarutbildning med sin hund (prop.2006/07:126). Enligt Anne-Marie Bjuggren (personlig kommunikation), skall hundägarutbildningssektorn utreda utbildningsfrågan under decembermånad år 2007.

Dessa åtgärder som nämnts ovan skall i första hand förebygga skador och andra olägenheter som kan uppstå vid brister i tillsynen eller skötseln av hunden från ägarens sida (prop. 2006/07:126). Att ge förelägganden om att en ägare till flera hundar måste plocka upp avföringen efter sina hundar, kan vara aktuellt om det sker flera gånger på en plats som anses vara allmän, som till exempel lekplats, badplats eller skolgård (prop. 2006/07:126).

Skadeståndsskyldigheten kommer att skärpas i den nya lagförändringen enligt proposition 2006/07:126. Det ska vara en signal utåt som vill mena på att varje ägare har strikt ansvar över sin egen hund och måste stå för den skada som hunden orsakat. Om hunden som anses orsakat skada gjort det i självförsvar, och att den hunden som blivit skadad var den hund som startade bråket, skall ägaren alltså till hunden som agerat i självförsvar betala för skadorna. Men det som den ene ägaren betalat i skadestånd har han/hon rätt att begära tillbaka från den ägare vars hund som orsakade skadan (prop. 2006/07:126).

En hund som har uppvisat en viss benägenhet att bita människor, får bara vara lösspringande då den är i betryggt inhägnat område där utomstående människor och djur inte kan komma till skada då de inte har möjlighet att komma nära hunden (Lagen 1943:459 om tillsyn över

hund och katt). Om inte detta efterlevs, vad det gäller hundsäkrat område, kan omgivningen vara utsatt för fara och kraven på tillräcklig tillsyn och skötsel är inte tillgodosedda (Lagen 1943:459 om tillsyn över hund och katt).

SOU påpekar att det finns regler som riktar sig speciellt mot de personer som har för avsikt att använda sin hund som vapen. Det gäller regler som reglerar för vad som är lagligt vad det gäller avel på vissa egenskaper. De egenskaper som en person beskriven som ovan säkert strävar efter är att de skall vara bitska för att passa för ändamålet. Enligt djurskyddsförordningen (1988:539) är det förbjudet att avla på hundar som (SOU 2003:46):

- har extremt stor kamplust
- biter utan större påtryckning och är lättretliga
- vid ett angrepp inte släpper sitt offer
- har benägenhet att rikta sin kamplust mot andra hundar och i vissa fall människor. (SOU 2003:46)

Enligt brottsbalken finns det en rad brott som personer kan tänkas låta sin hund medverka i som vapen (SOU 2003:46):

- brott mot liv och hälsa (3 kap)
- grov misshandel
- misshandel och vållande till kroppsskada
- olaga hot och olaga tvång (4 kap)
- våld och hot mot tjänsteman (brott mot allmän verksamhet 17 kap)
- rån och skadegörelse (12 kap) (SOU 2003:46)

Exempel på skadegörelse kan vara att någon låter sin hund attackera en annan hund, som skadas vid attacken (prop. 2006/07:126).

I regeringens proposition 2006/07:126 15 § framkommer det att vid en bedömning där ett brott misstänks ha begåtts i den bemärkelsen att en hund använts som vapen av sin ägare, skall det meddelas ett hundförbud som får gälla tills vidare eller avse en viss tid. De personer som är under 15 år får inte beläggas med hundförbud. Det faktum att hundar faktiskt används som vapen har skapat fler hundrädda människor ute i vårt samhälle (prop. 2006/07:126).

Straffnivåer kopplade till den nya lagen

- Den som bryter mot ett hundförbud döms för överträdande av hundförbud till böter eller fängelse i högst 1år (prop. 2006/07:126).
- Den som genom uppsåt eller grov oaktsamhet inte följer föreläggande eller bryter mot förbud enligt 8§ första stycket, döms till böter (prop. 2006/07:126).

8§ handlar om föreläggande eller förbud för att förebygga skada eller avsevärda olägenheter. Här bedömer man tillsynen och skötseln av hunden och ett föreläggande kan till exempel handla om munkorg och ett förbud om att till exempel inte lämna hunden ensam mer än ett visst antal timmar per dag (prop. 2006/07:126).

- Den som överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud får ej dömas till straffansvar enligt denna lag. Detta eftersom man inte kan dubbelbestraffas (prop. 2006/07:126).
- Den som av uppsåt eller oaktsamhet bryter mot kommunala ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter. Med kommunala ordningsföreskrifter menas exempelvis koppeltvång inom vissa områden (ordningslagen 1993:1617).
- 10§ Den som är under 15år skall inte kunna få föreläggande eller förbud enligt 8§ eller 9§ (ordningslagen 1993:1617).
- 8§ Föreläggen kan förenas med vite (ordningslagen 1993:1617).

Syftet med den nya lagen

Enligt hundansvarsutredningen finns det framför allt tre typer av farliga hundar som bör ombesörjas:

I den första gruppen ingår hundar som av sina ägare används i kriminella syften. Hit hör, oavsett ras, kamphundar och hundar som används som vapen. I den andra gruppen ingår de hundar som av sina ägare hålls under extremt dålig tillsyn. Hit hör alla sådana hundar, vare sig det är fråga om hundar av kamphundsras eller hundar av andra raser. I den tredje gruppen ingår de hundar som av sina ägare hålls under bristande uppsyn. Hit hör alla hundar som orsakar skador eller som löper stor risk att göra det, men som inte kan placeras i någon av de två första grupperna. (SOU 2003:46)

De flesta hundbetten orsakas av hundar tillhörande den tredje gruppen. Likaväl anser jag att, som antytts tidigare, att de två första grupperna är de som är mest angelägna att komma åt. Det är i stor utsträckning dessa grupper som ligger bakom att många människor är rädda för hundar. (SOU 2003:46)

Malm (2005) påvisar att när hundar visar någon form av aggressivitet är det i många fall en tillfällig och inte särskilt allvarlig aggression. Men så finns det även hundar som är mycket aggressiva mot andra hundar och inte tvekar att skada dem, ibland till och med döda dem. När en hund råkar ut för en annan aggressiv individ, kan det skapa problem för den angripna hunden och dess ägare. Förutom smärtor och skador som hunden kan få, kan det många gånger uppstå en bestående psykisk skada, i form av rädsla och stor misstänksamhet mot främmande hundar. Detta visar sig ofta som aggressivitet – bättre att attackera än att bli anfallen (Malm 2005).

Klassificering av farlig hund

Det finns många studier och mycket åsikter om vilka olika hundraser som kan beräknas vara extra farliga. Framför allt är det hundar av kamphundsras i allmänhet och pitbullterrier i synnerhet som brukar nämnas. SOU (2003:46) exemplifierar med schäferns dåliga rykte för 20 år sedan, då den hade ett liknande rykte som pitbullterriern har idag, men numera ses schäfern oftast som en trevlig familjehund. Detta kan man jämföra med för att visa att pitbullteriernas dåliga rykte inte behöver vara välförtjänt. Ett annat exempel är från Klaassen et al (1996) som i sin studie visar att de "farliga" raserna (pitbullterrier, rottweiler och dobermann) enbart stod för 6,1 % av betten vid tiden för införandet av *the Dangerous Dogs Act* i Storbritannien (en lag med syfte att förbjuda vissa raser), och ändå innebär denna lagstiftning rasrestriktioner för just pitbullterriern (*the Dangerous Dogs Act*, 1991).

Folk som attackerats av okända hundar har mycket större benägenhet att anmäla detta då det är en obehagligare upplevelse att attackeras av ett djur man inte känner (Guy et al 2001). I de anmälda fallen av hundbett kan man dock klart fastställa vilka hundraser som står för de flesta attackerna. De raser som omfattas av *Breed Specific Legislation* (en lag innehållande rasrestriktioner), är dock inte alltid de som toppar dessa listor. Innan *Breed Specific Legislation* infördes i Tyskland så stod schäfern för 77 % av de rapporterade hundattackerna medan "kamphundarna" (pitbullterrier, american staffordshire terrier, staffordshire bullterrier och korsningar mellan dessa), stod för enbart 9 % av de rapporterade attackerna. Ändå så omfattas inte schäfern av rasförbudet i Tyskland (Guy et al 2001).

Collier (2006) menar att huruvida en ras brukar räknas som farlig kan bero på två olika synsätt: antingen att rasen potentiellt kan vara farlig på grund av sin fysiska karaktär och sin historiska funktion eller att rasen visar en så hög bitfrekvens i statistiken att den kan antas ha en stor aggression mot människor. För att få en korrekt bild över hur farlig en viss ras är så måste man titta på procentandelen farliga individer inom en ras (Clarke et al 2005). Det är dock lämpligt att titta på annat än ras i syfte att kartlägga vilka typer av hundar som utgör störst risk mot befolkningens säkerhet. Till exempel vilket syfte hunden har för sina ägare. SOU (2003:46) har tagit del av uppgifter från svensk sjukvård som klart visar att de flesta angreppen på människor och andra djur utförs av vanliga sällskapshundar. Dessutom visar dessa uppgifter att det allra vanligaste är att det är ägaren själv, ägarens familj eller en bekant som blir angripen (uppgifter svensk sjukvård in SOU 2003:46). Detta stöder också rapporten från Klaassen et al (1996), vars studier visar att något över hälften av de patienter de studerat som sökte vård för hundbett blivit biten av sin egen hund eller en hund som de känner. Samma studie fick fram att under båda perioderna studien pågick (1991 och 1993/94) var det bara en hundbiten patient som var tvungen att söka specialistvård. Denna patient hade blivit biten av en tjänstgörande polishund av rasen schäfer.

Studier visar på att stora hundraser ofta ger större skador (Aslam & Dickinson 1999). Mindre hundraser ger ofta mindre skador, på grund av uppenbara anledningar, och därför blir de underrepresenterade i statistiken. Detta innebär att det inte måste vara aggressionstendenser enbart som ger en hundras större representation i statistiken, det är viktigt att även ha de fysiska aspekterna i åtanke (Aslam & Dickinson 1999). En annan faktor som flera studier

pekar på är att kön och sexuell status kan påverka aggressivitetstendenser. Vissa studier pekar på att okastrerade hanar har större tendens än tikar till att visa aggressivitet (Overall 2001), då ofta dominansrelaterad aggressivitet, medan andra menar att det inte finns någon större skillnad i aggressivitetsfrekvens, men att okastrerade hanar kan visa snabbare och större reaktion än tikar och kastrerade hanar (Messam et al 2007) och medan ytterligare vissa inte pekar på någon skillnad alls. När det gäller rädslerrelaterad aggressivitet menar de flesta att det inte finns någon skillnad mellan kön (Messam et al 2007, Overall 2001, Borchelt 1983, Voith 1983 och Wright et al 1987).

Sacks et al visar i sin rapport från USA år 2000 att hundattacker som ägde rum utanför ägarens egendomar och som resulterade i dödsfall var mycket troligare att hända om hunden var okopplad (24 %) medan kopplade hundar utanför sin ägares egendom enbart stod för 1 % av dödsfallen. Detta leder till slutsatsen att kopplade hundar verkar som ett mycket mindre hot för allmänheten än okopplade (Sacks et al 2000).

Vad är en kamphund?

Med en hund av kamphundsras avses en hund tillhörande någon av de raser till vilka kamphundar historiskt hört. Exempel på sådana raser är bullterrier, amerikans staffordshire terrier, tosa inu, bulldogg, amerikans pitbullterrier (pitbull) och staffordshire bullterrier (SOU 2003:46).

Serpell (1995) visar att man genom selektiv avel har lyckats ta fram de specifika beteenden och utseenden som utmärker våra olika hundraser. Det som sker vid selektiv avel är dock inte en uppkomst av nya beteendemönster hos hundarna utan att redan befintliga egenskaper främjas eller försvagas (Serpell 1995). En studie gjord av Lockwood 1995 beskriver att vissa raser visar prov på överdrivna fysiska eller beteendemässiga karaktärsdrag såsom exempelvis överdriven aggressivitet. Ett sådant beteende, som inte hade gynnat hunden i vilt tillstånd, har lyfts fram med hjälp av mänsklig selektion. Det finns olika anledningar till varför vissa raser har avlats för att visa ett överdrivet aggressivt beteende. Man brukar skilja mellan interspecifik aggression och intraspecifik aggression. Interspecifik aggression innebär att hundarna uppvisar aggressivt beteende gentemot individer av andra arter (såsom exempelvis människor). Hundar som avlats för att uppvisa denna typ av aggression är därför ofta duktiga vakt- eller jakthundar. Intraspecifik aggression innebär att hundarna visar ett aggressivt beteende mot andra individer av samma art. Hundar som avlats för att uppvisa denna typ av aggression har framförallt använts i nöjessyfte då man låtit två hundar slåss mot varandra i en kampring (Lockwood 1995).

Enligt Serpell (1995) togs de hundar som historiskt avlades för kamp bort ur genpolen av ägarna, om de uppvisade aggressivitet mot människor. Idag selekteras inte hundarna lika hårt på denna punkt men raser som användes (och fortfarande används) vid kamp är fortfarande kända för att vara mycket lätthanterliga och medgörliga (Serpell 1995). De problem som SOU pekar på, uppstår bland personer som (för att bättra på sin image eller för att de vill ha ett vapen), skaffar sig en hund med rykte om sig att vara farlig. Det rykte hundar av

kamphundsras, och då framför allt pitbull, fått beror till stor del på att de dragit till sig olämpliga ägare (SOU 2003:46).

Kamphundar uppfattas, enligt Cederlund & Saxtrup (2003), ofta som okänsliga för smärta. En teori till varför dessa hundar visar okänslighet inför smärta kan vara att hunden blockerar smärtan då den är mycket intensivt engagerad i sitt arbete (det vill säga slagsmålet). När stressnivån hos hunden sjunker efter avslutat slagsmål, så kan hunden mycket väl känna smärta även om den inte märkte det under själva kampen (Cederlund & Saxtrup 2003). Man har även stört beteendet för normal kommunikation hos dessa raser (Serpell 1995). De flesta hundar visar upp olika signaler på aggressivitet som ger motståndaren chans att dra sig tillbaka och på så sätt undviks slagsmål ofta (Pounds & Rant 1991, Stahlkuppe 2000). Stahlkuppe hävdar vidare att det för en kamphund är en fördel om motståndaren inte kan förutsäga attacken. Genom avel har man lyckats kuva signalbeteendet hos kamphundsraserna och de besitter därför inte längre förmåga att uttrycka sin aggressivitet. När hunden väl har inlett sin attack så svarar den inte heller på undergivenhetssignaler från motståndaren utan fortsätter istället att anfälla (Stahlkuppe 2000).

En av de äldsta rasgrupperna är, enligt Stahlkuppe (2000), mastiffen. Rasen tros ha sitt ursprung i Tibet och finns idag över hela jorden. De är oftast stora, höga och tunga. Bulldogg, staffordshire bullterrier, amerikansk staffordshire terrier, bullterrier och den amerikanska pitbullterriern härstammar alla från denna ras (Stahlkuppe 2000). Under historiens gång har mastiffen använts i krig, som skydd och i det romerska imperiet användes de som kamphundar på arenorna (Pounds & Rant 1991, Stahlkuppe 2000). I det medeltida Europa upptog man den romerska traditionen med hundkamper och en sport som kom att kallas för ”bullbaiting” eller ”bearbaiting” där man släppte hundar på tjurar, björnar och grävlingar, utvecklades och blev populär bland den engelska befolkningen (Pounds & Rant 1991, Stahlkuppe 2000). I dessa kamper överlevde, enligt Stahlkuppe, de mindre och snabbare hundarna oftare och började därför snart dominera genpolen. Den nya typen av hund som växte fram började kallas för ”bulldogs” eftersom man använde hundar i kamper mot djur som tjurar och björnar. När sporten förbjöds 1835 var det svårt att hålla tjur- och björnkamper i tysthet och då växte en nyare och enklare form av sporten fram där man istället lät hundarna fajt mot varandra (Stahlkuppe 2000). I syfte att få fram mer önskvärda egenskaper hos de hundar som användes till kamp började man snart korsa bulldoggen med olika typer av terriers (Pounds & Rant 1991). Detta ledde till framväxten av en snabb och smidig hund som fungerade utmärkt i kampringen då den förenade bulldoggens mod med terriers kvickhet och uthållighet (Stahlkuppe 2000). I Storbritannien utvecklades denna blandning i två olika riktningar, dagens bullterrier och staffordshire bullterriern (Pounds & Rant 1991). Stahlkuppe (2000) påpekar att när briterna så småningom började emigrera till Amerika och Kanada tog de med sig traditionen med hundkamper och sina hundar. Det var dessa hundars genetiska material som skulle komma att ge upphov till en mängd olika raser såsom den amerikanska pitbullterriern och den amerikanska staffordshire terriern. Den amerikanska pitbullterriern och den amerikanska staffordshire terriern var samma hundras fram till mitten på 1930-talet då AKC, American Kennel Club, registrerade rasen under namnet staffordshire terrier. 1972 ändrade man dock namnet till ”american staffordshire terrier” för att undvika hopblandning

med den brittiska staffordshire bullterriern som de då nyligen registrerat. Efter detta började amstaffen - som rasen populärt också kallas – gradvis förändras då den avlades åt ett helt annat håll än pitbullterriern och idag är den mer känd för sitt utseende än för sin arbetsförmåga (Stahlkuppe 2000).

Stahlkuppe skrev 2000 att det fram till 1970- talet var ovanligt med pitbullterriers som uppvisade aggressivt beteende mot människor. Pitbullterrierns popularitet växte nu i vissa delar av samhället. De människor som nu började intressera sig för rasen gjorde det ofta av helt andra anledningar än att använda dem i kamp. De ville ha våldsamma och farliga hundar som kunde utnyttjas i kriminell verksamhet eller för att skapa sig ett ”häftigt” rykte. Våldsamhet och aggressivitet var de eftertraktade egenskaperna hos denna nya pitbull som växte fram i dessa kretsar. Allmänhetens rädsla för dessa hundar bidrog i sin tur till att öka den undre världens intresse för rasen då de kunde utnyttja denna rädsla i kriminell verksamhet. Hundarna avlades i allt större utsträckning för aggressivitet gentemot människor (Stahlkuppe 2000). För att få fram farliga, människoaggressiva hundar blandade man, enligt Cederlund & Saxtrup (2003), olika hundraser med varandra. På så sätt fick man fram individer som besatt egenskaper från båda föräldras raserna. Genom att till exempel blanda kamphundar med vakthundar (som avlats för att vakta mot människor) så fick man fram mycket farliga hundar som besatt en stor kamplust och som samtidigt uppvisade aggressivitet riktad mot människor (Cederlund & Saxtrup 2003).

Vad leder fram till en farlig hund?

Det finns en mängd olika teorier om hur det kommer sig att vissa hundar blir farliga och andra inte. Dessa innefattar, som redan nämnts, ras och kön. Det finns dock flera andra relevanta teorier, till exempel brukar ägarens roll diskuteras till exempel huruvida en ägare avsiktligt eller oavsiktligt förstärker det aggressiva beteendet hos hunden. Sjukdomar, avel och rädsla är andra viktiga förklaringsmodeller. En viktig aspekt som studerats är huruvida situationer påverkar, alltså om hunden är farlig i en situation (till exempel lekförhållanden) och helt harmlös i andra. Det är viktigt att vara medveten om dessa teorier i försök att komma åt problemet med aggressiva hundar. Några av de vanligaste teorierna kommer härmed att skildras nedan:

I *Guidelines for regulating dangerous or vicious dogs* (1987) anser man att en hunds tendens till att bita är en produkt av fem faktorer:

- Hundens genetiska tendens till att vara aggressiv
- Hundens tidiga socialträning vid människor
- Hundens träning för lydighet eller för kamp
- Hur väl hunden omhändertas av ägaren samt dennes övervakning
- Offrets beteende

Att en hund kan utvecklas till att bli farlig (bita) är en produkt av flera faktorer och därmed finns det aldrig en enskild förklaring till varför en hund blir aggressiv och farlig. Alla medfödda egenskaper till aggressivt beteende kan motverkas av att hunden hamnar hos en bra och kunnig ägare. Ägaren bär alltid det största ansvaret för sin hund och dess beteende (*Guidelines for regulating dangerous or vicious dogs* 1987).

Borchelt et al (1983) visar på att det är en större risk att bli biten av en hund under lekförhållanden, då ju mer uppspelta deltagarna är, desto mer oförutsägbar blir utkomsten. Studien menar på att detta kan bero på skillnader i kroppsspråk och ljudvolym, samt en mindre känslighet i avläsningen av den andras kroppsspråk som därmed kan leda till feltolkningar eller förbiseenden av subtila signaler (Borchelt et al 1983). Malm (2005) styrker detta genom att hon påpekar att hundars lekar kan bli våldsamma och det kan hos en del hundar väcka ett djupt och starkt rotat jaktbeteende. När denna jaktlust blir tillräckligt stark kan den sociala kontrollen försvinna och hunden blir då farlig för sitt lekbyte. Riktigt allvarligt är det när hundar inte fått en så väletablerad socialisering med människor, andra hundar eller katter att det förhindrar att de kan se dem som jaktbyten (Malm 2005). Det som SOU:s utredning uppfattar som den andra gruppen av farliga hundar innefattar, som sagt, hundar som hålls under extremt dålig tillsyn. Denna kategori kallas så på grund av sina genomgående brister i hundhållningen. Detta kan, enligt utredningen, bero på faktorer som att ägaren är psykiskt sjuk, missbrukare eller involverad i någon form av brottslighet. Dessa hundar får ofta aggressivitets- eller rädslproblematik (SOU 2003:46).

I Hundansvarsutredningens kommittédirektiv (Dir. 2002:18) står det:

ett farligt beteende kan utvecklas och förstärkas genom avel eller felaktig hantering och mycket stora individuella variationer förekommer inom varje ras.

På samma sätt uttrycker SOU:s utredning att ”den enda gemensamma nämnare som går att finna mellan farliga hundar är att de har ägare som brister i sitt hundägaransvar” och att det finns farliga individer inom varje ras (SOU 2003:46).

En studie som gjorts på dödsfall som resultat av hundattackerna i USA, visar att av de dödsfall som inträffade mellan 1997 och -98 stod pitbullterriers och rottweilers för 67 % av attackerna (Sacks et al. 2000). Författarna pekar på att detta kanske kan förklaras med att vissa oansvariga hundägare, som väljer att uppfostra sin hund till att bli aggressiv, dras till en viss typ av raser (Sacks et al. 2000).

Flera studier visar på att orsaker till aggressivitet kan vara sjukdomar eller smärta, som till exempel hörsel- eller synskador eller kronisk smärta i form av ledsjukdomar. Hundar som lider av smärta blir alltså mindre toleranta och hundar med syn- eller hörselproblem blir mer känsliga, då de inte har lika lätt för att läsa signaler (Messam et al 2007 & Reisner 1991 & Reinhard 1978).

Tester av aggressiva hundar

I Sverige idag finns det inte någon speciell metod för bedömning av hundar som omhändertagits på grund av aggressivitet, utan det tillvägagångssätt som används varierar istället mellan dels polisdistrikten men även mellan vilken besiktningsman som utför testet (G. Andersson personlig kommunikation. 2007). L. Carlsson instämmer med ovanstående och tillägger att det är den besiktningsman som får uppdraget som utformar dagens tester, riktlinjer för hur detta skall gå till saknas. Är denna person kompetent blir testerna rättvisande annars inte (L. Carlsson personlig kommunikation. 2007).

Enligt SOU så är det vanligaste sättet att testa hundar för aggressivitet att på olika sätt försöka efterlikna situationen som föranledde ingripandet mot hunden. Detta för att se om hunden reagerar på ett sätt som gör att den kan utgöra en fara för sin omgivning (SOU 2003:46).

Enligt L. Eriksson (personlig kommunikation) görs först en bedömning av hunden för att bilda sig en allmän uppfattning. Man bedömer hundens tillgänglighet och aggressivitet, om hunden blir aggressiv så tittar man på vad som händer sedan, lugnar hunden ner sig och hur lång tid tar det eller ökar aggressionen i styrka? Framför allt så tittar man på om det kan ha varit en tillfällighet att hunden reagerat som den gjort och om det är troligt att det kommer att hända igen. Ibland kanske inte ens anmälan om aggressiv hund handlar om hunden utan istället om något helt annat, exempelvis kan det vara en grannfejd där den ena parten använder hunden för att kunna göra en anmälan mot sin granne. I dessa fall klarar hunden testet med den påhittade situationen och kan återlämnas till sin ägare (L. Eriksson personlig kommunikation). Enligt SOU utredning skall dessa tester utföras av en besiktningsman. Besiktningsmannen är en polishundförare som har särskild utbildning i att utföra lämplighetstester, L-test. I ett L-test bedöms hundens tillgänglighet, kamplust, temperament, skärpa, nervkonstitution, hårdhet, dådkraft och skottfasthet. Ofta görs kompletteringar i testbanan för att ytterligare kunna fastställa hundens lämplighet/olämplighet för ett visst ändamål (SOU 2003:46). Meningen med dessa test är att bedöma hundens lämplighet till specifika uppdrag exempelvis polishund, narkotikahund, väktarhund med flera (rikspolisstyrelsens författningssamling 2000:5).

Det finns dock idag ingen utbildning i att testa farliga hundar vilket gör att testerna för dessa utförs på olika sätt beroende på vem som utför dem och även från fall till fall (SOU 2003:46). Före testet har oftast hunden undersökts av veterinär, veterinärens uppgift är att komma med ett utlåtande om hundens fysiska hälsa kan vara anledningen till hundens aggressivitet (lagen om tillsyn över hund och katt). I enhet med regeringens nya lagförslag bör detta inte längre framgå i lagtexten utan istället införas i rikspolisstyrelsens föreskrifter som bör meddelas om den utredning som gäller omhändertagen hund (prop 2006/07:126).

Det finns ett flertal studier gjorda av forskare utomlands som handlar om aggressionstester för hund. En studie, gjord i Holland på uppdrag av *the Dutch Ministry of Agriculture, Conservations and Fisheries*, tar upp vikten av att utbilda domare av testen för att få så lik bedömning som möjligt och dessutom att utbilda testpersonalen för att testen skall

genomföras med så få variationer som möjligt (Planta & Netto 1997). Dessutom är det viktigt att tolkningen av testresultatet görs på rätt sätt. Olika analysmetoder kan ge olika tillförlitliga svar (Planta & Netto 1997). Dessa tester bör enligt ovanstående forskare konstrueras med ett flertal subtester där man täcker in det mesta som en hund kan utsättas för i vardagen. Har hunden visat aggressiva tendenser mot andra hundar kan man i testet använda sig av testhundar av olika kön och rang (Goddard & Beilharz 1985). En annan åsikt är den att det kan vara svårt med standardiserade test eftersom varje situation och varje hund som testas är unik (L. Eriksson personlig kommunikation). De flesta tester framtagna av forskare bygger på att bedöma om en hund är aggressiv eller inte. I fallen med de omhändertagna hundarna finns redan en historia av aggressivitet. Den främsta uppgiften blir då inte att ta reda på om hunden är aggressiv utan istället hur höga retningsströsklar den har. Aggressivitet är ett för hunden naturligt beteende och alla hundar med fel ägare kan bli aggressiva (utredning enligt kommitédirektiv 2002:18), samt att hundar med aggressiva tendenser hos ansvarsfulla hundägare kan hindras hamna i en situation där de bits (Planta & Netto 1997). Därför är det av intresse att se hur den specifika individen reagerar mot olika stimuli. En hund i dagens samhälle blir ofta utsatt för provokationer av olika slag och det är hur hunden hanterar sådana provokationer som avgör om den är farlig för sin omgivning eller inte (Planta & Netto 1997). I lagförslaget poängteras vikten av att en utredning av vad som skall hända en omhändertagen hund bör vara grundlig och att likheten och kvaliteten bör vara liknande över hela landet. Vad som krävs i utredningshänseende bedöms inte behöva regleras i lagtexten, förslagsvis får rikspolisstyrelsen ansvara för den nödvändiga samordningen (prop 2006/07:126).

De valptester som är populärast i Sverige idag och används av en del uppfödare, till exempel PAT, *Puppy Attitude Test* (Volhard & Volhard 2001), är i första hand ett sätt att välja rätt köpare till rätt valp och kan eventuellt ses som en förebyggande åtgärd (SOU 2003:46).

Förvaring av omhändertagen hund

Det ligger på polisens ansvar att ordna med förvaring av de hundar som omhändertas och hur de olika distrikten har valt att lösa frågan om förvaring varierar (prop. 2006/07:126). Att polisen inte har någon möjlighet att själva ha hundarna i sina hundstallar är bland annat en försäkringsfråga (G. Andersson personlig kommunikation. 2007). Vissa polismyndigheter har avtal med någon kennel som inhyser både upphittade och omhändertagna hundar, så är fallet till exempel i Skåne och Västra Götaland (G. Andersson personlig kommunikation & S. Carlsson personlig kommunikation. 2007). I polisområde 1-4 har en upphandling skett och privata företag genom avtal knutits till uppgiften att ta emot omhändertagna hundar för förvaring. Mariestads hundpensionat som drivs av Susanne Carlsson har avtal med område 2 och 3, det vill säga Borås och Skövde (S. Carlsson personlig kommunikation. 2007). Dessa avtal innebär bland annat att verksamheten skall vara godkänd av miljö och hälsa, ansvariga skall kunna nås 24 timmar per dygn samt att personalen skall vara kunnig inom hundområdet (S. Carlsson personlig kommunikation. 2007). S. Carlsson påpekar också att det är mycket ovanligt att hundar som omhändertagits för aggressivitet förvaras mer än ytterst tillfällig i väntan på avlivning. De gånger längre förvaring har blivit aktuell exempelvis om polisen vill

testa hunden, tar endast en person hand om hunden i fråga och denne försöker då vinna hundens förtroende så koppelpromenader kan bli möjliga (S. Carlsson personlig kommunikation. 2007).

Alternativ till lagstiftningen

För att komma åt problemet med farliga hundar finns en rad olika åtgärder att välja mellan. Flera har använts och används fortfarande i andra länder, både i Europa och utanför. Andra är nya idéer som aldrig beprövats och därmed är utkomsten osäker. De vanligaste förslagen som har använts utomlands och de förslag som oftast diskuterats i Sverige, av till exempel media, kommer att redovisas nedan.

Förslag på olika lösningar

SOU tar upp att det ofta framförs att någon form av tillstånd ska krävas för att få äga hund. Detta brukar benämnas hundkörkort eller hundägarlicens. Hur detta skulle utformas finns det flera olika förslag på. Till exempel finns förslag från allmänheten att ägaren skulle genomgå någon form av utbildning i hundhållning innan denna får lov att skaffa hund. Ett annat förslag är att hundägaren måste kunna bevisa att den kan hantera den egna hunden för att få en licens. Det tas upp att vissa framhärdat att detta tillstånd enbart ska krävas för vissa hundraser eller begränsas till hundar av en viss storlek. De argument som, i utredningen, läggs fram mot ett sådant förslag är att det går ut över alla hundägare, varav de allra flesta verkligen tar sitt ansvar om tillsyn. Dessutom diskuteras sannolikheten i att de minst lämpliga hundägarna kommer bry sig om att skaffa sig en licens, eller om de kommer att fortsätta hålla hund olovligt. Ett förslag som utredningen lägger fram är att en hundägare som allvarligt brister i sitt hundägaransvar ska kunna åläggas att gå någon form av hundägarutbildning. Det som anges som argument för förslaget är att förslaget enbart skulle straffa de som misslyckats i sin tillsyn och därmed inte gå ut över de hundägare som faktiskt sköter sitt ägarskap (SOU 2003:46).

Det som SOU tar upp som det vanligaste förslaget på åtgärd av farliga hundar är att införa ett förbud mot vissa raser. Detta brukar innebära att den eller de hundraser som gör mest skada eller på annat vis anses vara farligast förbjuds genom, antingen avlivning av de hundar som tillhör rasen, eller kastrering/sterilisering av de hundar som redan finns kombinerat med ett import- och uppfödningförbud. Utredningen till SOU (2003:46) lyfter fram en rad problem med en sådan lagstiftning:

Det finns i dag ingen som vet vilken eller vilka raser som orsakar oproportionerligt mycket skador... Nästa praktiska problem blir därför hur identifieringen av förbjudna hundar ska gå till. Extra besvärligt blir detta eftersom man sannolikt vill förbjuda även korsningar där den förbjudna rasen ingår.

Det går att hitta fler saker som talar emot ett rasförbud. De som lyfts fram av SOU är bland andra att de ägare som förut valt att skaffa en farlig hund av den förbjudna rasen sannolikt

kommer att hitta en farlig hund av en annan ras. Detta stöder också rapporten från Sacks et al (2000).

Klaassen et al 1996 visar i sin studie, som gjorts för att försöka avgöra om rasförbud har fungerat, negativa resultat. Dessutom lyfter denna studie fram att pitbullterriern (som återkommande i dessa länder är en förbjuden ras) inte står för de flesta betten och därmed inte borde räknas som den mest farliga rasen (Klaassen et al 1996). Colliers (2006) studie på huruvida rasförbud har gett önskade resultat i Australien kunde inte heller hitta några bevis för att förbudet har fungerat. Hans förslag på förklaring är just att de oansvariga hundägare som förut höll pitbullterriers nu har övergått till någon annan ras (Collier 2006).

Gilchrist et al (2000) visar att även om man, genom studier, på ett korrekt sätt kan ta reda på vilka hundraser som är ansvariga för flest attacker och därmed kan betraktas som farliga så speglar de inte hundägarens roll i dessa attacker. Personer som är oansvariga eller som är ute efter en farlig hund kanske ofta väljer en viss typ av ras. Vid förbud av en specifik ras så måste man tänka på att sådana personer kanske söker sig till andra raser av samma kaliber (till exempel stora hundar som lätt kan tränas att bli aggressiva). Lagstiftning mot en specifik ras tar inte hänsyn till att vilken ras som helst, som avlas eller tränas för aggressivitet kan bli farlig (Gilchrist et al 2000).

Det som Clarke et al (2005) kommer fram till i sin rapport om rasrestriktioner i Ontario, Canada, är att lagen inte har kommit åt problemet då lika många medborgare blir bitna av hundar som tidigare. Dessutom menar rapporten på att, över hela Canada, blir fler bitna av raser som inte har restriktioner än av pitbullterriers (Clarke et al 2005). Det som Klaassen et al (1996) visar i sin studie i Storbritannien är de fall av hundbett som inkom till ett sjukhus före och efter det att *the Dangerous Dogs Act*, trädde i kraft. Under en tremånadersperiod före det att lagen började gälla så rapporterades 99 fall av hundbett varav 3 % var orsakade av pitbullterriers. Under en tremånadersperiod, 2 år efter det att lagen trätt i kraft, undersökte man återigen antalet rapporterade hundbett och fann då att antalet var i stort sett oförändrat (5 %). Studien visar att *the Dangerous Dogs Act* (1991) inte hade någon avgörande effekt på antalet hundbett i Storbritannien (Klaassen et al 1996).

Ett annat problem som visats i Storbritannien i och med deras lagstiftning från 1991 (*Dangerous Dogs Act*) är att många ägare överklagar beslut om att deras hund skulle tillhöra någon av de förbjudna raserna. Detta leder till att de hundar överklagandet gäller hålls inackorderade i hundstall under tiden överklagan pågår. Vissa hundar har fått vänta på sin dom i ända upp till sju år. Ett allvarligt djurskyddsproblem har alltså uppkommit i och med att dessa hundar uppställas under så långa tider under ganska dåliga förhållanden (www.dogstrust.org.uk/main.asp?structureid=675).

En åtgärd som, enligt Clarke et al (2005), ett antal länder valt att försöka med är att ha rasrestriktioner som innefattar ett så kallat koppeltvång, eller munkorgstvång. Detta kan, men behöver inte, vara sammankopplat med andra rasrestriktioner. Studier som inriktat sig på aggressivitet hos hundar, hundbett eller rasrestriktioner har kommit till den slutsatsen att detta skulle kunna vara en passande åtgärd (Clarke et al 2005). Rapporten från Sacks et al (2000)

ger också det förslaget efter att ha visat siffror på att många dödsfall inträffar med okopplade hundar som befinner sig utanför sin ägares egendom.

Ett annat problem som Sacks et al (2000) tagit upp i diskussionen om huruvida rasrestriktioner är befogade eller inte är frågan om offer till hundattacker är tillräckligt trovärdiga i sina försök att identifiera vilken hundras som låg bakom attacken.

Olika länders lagstiftning gällande hund

För att förhindra avel på aggressiva hundar i Sverige finns idag 19 § i djurskyddsförordningen (1988:539). Den lagen säger att det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar med stor kamplust som lätt blir retade och biter och bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och som har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar. Lagen säger inte något om hundens ras detta eftersom det inte finns något förbud mot specifika raser i Sverige (Djurskyddsförordningen 19 § 1988:539).

Enligt SOU finns det idag ingen gemensam EU-lagstiftning om farliga hundar. Många länder inom unionen säger sig dock uppleva ett tilltagande problem med hundar som angriper människor och djur. Vid två tillfällen har så kallade kamphundar diskuterats i ministerrådet. Sveriges hållning vid dessa diskussioner har varit att det finns ett stort intresse av samarbete över gränserna i denna fråga, men man har också betonat att problem med farliga hundar inte kan kopplas till någon specifik ras (SOU 2003:46).

Danmark: sedan 1991 har man, enligt SOU, förbud mot innehav, uppfödning och import av pitbull terrier och tosa inu samt av korsningar där någon av dessa raser ingår. Ny lagstiftning om hundar är under utarbetande. Detta beror på att man sett ökande tendenser till att folk skaffar sig kamphundar, eller hundar som används som vapen, av andra raser än pitbull terrier och tosa inu. Detta förslag går ut på att polisen skall få större befogenheter att agera gentemot farliga hundar oavsett ras. Man har vid tillämpningen av de rasspecifika restriktionerna upplevt problem vid avgörande av rastillhörighet. Enligt Köpenhamnspolisens har man idag dock inga problem med pitbull och tosa; dessa raser har i princip försvunnit (SOU 2003:46).

Kanada: I stora delar av Kanada har man ett rasförbud mot pitbullterrier (Clarke et al 2005). Lagen innebär att man inte får föra in någon individ av denna ras i de provinser där rasförbudet gäller. Lagen säger även att de pitbullterriers som redan finns i området skall vara registrerade, kastrerade och bära munkorg på offentliga platser. Brott mot lagen kan medföra upp till \$10000 i böter eller fängelse i upp till 6 månader. Lagen tillkom efter ett antal attacker på människor av pitbullterriers hade inträffat (Clarke et al 2005).

Storbritannien: "An act to prohibit persons from having in their possession or custody dogs belonging to types bred for fighting" (*Dangerous Dogs Act* 1991). Serpell (1995) menar att diskussionen om rasförbud uppkom då pitbullterriers vid två tillfällen attackerat människor. Allmänheten och media reagerade starkt på de våldsamma och till synes oprovcerade attackerna och detta pushade regeringen till att vidta åtgärder. Efter mycket korta

konsultationer med lämpliga myndigheter (vilkas rekommendationer i stor utsträckning ignorerades) beslutade man sig snabbt för en lagändring som kom att kallas *Dangerous Dogs Act* (Serpell 1995). Denna lag förbjöd uppfödning, försäljning och utbyte av alla "hundar som avlats för kamp". Detta inkluderade pitbullteriern, japansk tosa, fila brasiliéro och dogo argentino. Ägare till hundar som inkluderades av lagen fick välja mellan att få dem avlivade eller kastrera, tatuera och registrera dem hos myndigheterna. Hundarna var även tvungna att bära munkorg och vara kopplade på allmän plats (*The Dangerous Dogs Act 1991*). Många andra länder följde i Storbritanniens spår och införde liknande lagar, visar en studie från Clarke et al (2005). Bland annat förbjöds pitbullteriern, staffordshire bullteriern och den amerikanska staffordshire terriern i Tyskland efter ett antal hundattacker med dödlig utgång under år 2000 (Clarke et al 2005).

Syntes

Denna förändring av tillsynslag skall förhoppningsvis leda till att det blir enklare för allmänheten att ingripa i de situationer som upplevs skrämmande och som anses kan orsaka skada när det gäller hundar. De personer som har för avsikt att använda sin hund som ett vapen av något slag, eller inte ger hunden det den verkligen skulle behöva eller kanske till och med struntar i den efter ett tag. Det är dessa personer man vill komma åt och förhindra på ett eller annat sätt och dessa hundar som verkligen far illa ut. Ägaren kanske befinner sig i kriminella kretsar och har som syfte med hunden att skrämma och skada andra människor och hundar. Hunden utnyttjas för sina aggressiva anlag. En ägare som har fastnat i missbruk känns inte riktigt kapabel till att sköta en hund som man ska, och kanske brister i både tillsyn och omvårdnad. Hundar under sådana förhållanden kan i vissa situationer reagera genom att attackera för att skydda sig.

Frågan är om en ägare som är tungt kriminell och knappt kan sköta sig själv kommer att infinna sig och sin hund på en hundägarkurs om den skulle få ett sådant föreläggande från polisen? Det känns inte så troligt att de skulle bry sig riktigt om det. Skulle ägaren även få hundförbud, kanske det krävs mycket från polis och kanske djurskyddsinspektörer för att göra regelbundna kontroller av ägaren så att denne inte har något med hundar att göra.

Det kommer ju att bli polismyndigheten som står för de förelägganden och förbud som vissa situationer med hund kräver. Idag finns inga riktlinjer för hur tester av aggressiva hundar skall genomföras. Det kanske inte heller behövs så länge den som utför testen är välutbildad på området. När en polis kommer till en plats där hund är problemet, har då denna polis tillräcklig kunskap om till exempel hundens etologi? Poliser i allmänhet borde få extra utbildning vad det gäller etologi för hundar.

I dagens läge är det för enkelt att skaffa hund. Okunskap och iver kan ibland ge förödande resultat. En hund kräver otroligt mycket av sin ägare och dess familj. Den måste ha tillsyn, mat, vatten, motion, stimulering, närhet och mycket mer dagligen. Alla kan inte ge allt detta och hunden blir eftersatt i det mesta. För att få bukt på detta problem kan en början vara att kennlar sätter lite mera press och krav på sina blivande köpare av hund. Hund är inget man bara köper och slänger så fort man tröttnat. Det är en individ man ska ta hand om i många långa år. Vi tror att kennlar kan påverka en hel del genom att se över valpens potentiella köpare och informera om rasspecifika behov.

Är det rätt att dela in hundraser i farliga och ofarliga raser? Det som flera av de studier vi läst ständigt pekar på är att de så kallade "farliga" raserna egentligen inte utgör störst hot mot allmänheten. Det finns mer eller mindre farliga individer inom alla raser. Den forskning som vi har tittat på som undersökt huruvida rasrestriktioner har fungerat i sitt syfte att skydda allmänheten från hundbett, har bevisat att rasrestriktionerna inte uppfyllt det syftet. Kan man verkligen säga att det är rasen i sig som är farlig, eller är det bara så att rasen besitter vissa egenskaper som tilltalar oansvariga ägare? Enligt oss, går det inte att skylla aggressivitet hos

hundar enbart på en eller ett par raser och aggressiva hundar är egentligen ett hundägarproblem och inte ett hundproblem. Det som studierna vi tittat på visar är att efter rasrestriktioner införts så försvinner problemen med just de hundraser som förbjudits, men att problemen har enbart flyttat till en annan ras, då de oansvariga ägarna hittar andra raser med liknande kvaliteter. Eftersom dessa problem, med hundägare som använder sina hundar som vapen, inte frekvensmässigt minskar är det uppenbarligen något i dessa lagstiftningar som brister. Enligt vår mening beror det på att rasrestriktioner enbart behandlar hundras (och fokuserar då på fysisk karaktär och allmänt rykte om aggressivitet) och inte det riktiga problemet med oansvariga människor. Vi har inte tagit del av någon forskning som tyder på att en hund måste utveckla denna aggressivitet till något negativt bara för att möjligheterna finns där. Det finns aldrig en enskild förklaring till varför en hund blir farlig, vilket innebär att alla medfödda tendenser till aggressivt beteende med rätt träning/uppfostran och en kunnig ägare kan kontrolleras och kanske även vändas till något positivt. Brist på förståelse för hunden som individ, liksom olämplig hantering av en hund, genererar lätt en farlig individ.

En anledning till varför det oftast är de stora hundraserna som anses vara farligast kan vara att de är starkare och därför orsakar mer skada när de väl biter. Små hundar kan vara minst lika aggressiva som stora hundar, men om de biter är risken för att man skadar sig riktigt illa inte lika stor som om man blir attackerad av en större hund. Flera länder, däribland Danmark, Storbritannien, Kanada och Tyskland har lagar som talar om vilka raser det är som anses vara farligast. Trots detta är det sällan som dessa raser är de som toppar listan över vilka hundar som biter flest människor. Även om man, genom studier kan ta reda på vilka hundraser som står för flest attacker och därmed kan betraktas som farliga så skildrar de inte hundägarens roll i dessa attacker. En fråga som är viktig för oss är att det är de stora hundarna som gör störst fysisk skada och som man fokuserar på. Som djurskyddsfråga är det ett lika stort problem när tillsynen brister på små, eller icke aggressiva, hundar som det är med stora aggressiva. Därför vill vi poängtera att det är viktigt att denna nya lag tillämpas på alla hundar och inte bara de som är en uppenbar fara för omgivningen.

I de flesta fall av överträdelse av föreläggande och förbud kommer böter att bli den påföljd som används. Vi tycker att man ska fråga sig vad straffet ska ha för innebörd. De flesta hundägare i Sverige idag är vanliga människor som aldrig kommer att beröras av lagen. Istället är det troligast att de flesta som döms redan är kriminellt belastade på andra sätt. Man måste då sätta straffen i relation till dessa människors liv. De som man kanske helst vill komma åt har förmodligen redan så många andra problem att ett hot om böter inte får önskad effekt. Möjligheterna för polisen att få utförda ett hundförbud har utökats och detta ser vi som väldigt positivt. Att kunna hantera ärendena på ett snabbt och effektivt sätt tror vi är en förutsättning. Idag finns inget som hindrar att en person som fått sin hund omhändertagen direkt skaffar en ny och en förändring av detta kommer säkert att snabbt visa resultat. Vidare tycker vi att om man har visat bristande omdöme, oförmåga och ovilja att vara en bra hundägare borde det inte längre vara en rättighet att få äga en hund och därmed ser vi ingen anledning till fortsatt hundinnehav.

Det är lätt att glömma att hunden härstammar från vargen och att deras beteende har mycket stora likheter än idag. Alla hundar har naturliga beteenden och samma typ av instinkter, varav aggressivitet är ett sådant. En duktig hundägare kan använda sig av kunskaper om rasen och hundens naturliga beteende och få hunden att känna sig trygg i umgänget med människor, uppfostras till att klara de krav samhället kräver på hunden idag och för att må bra. Likaväl som en olämplig hundägare lätt kan förstöra en hund av vilken ras som helst genom felaktig hantering och olämplig dressyr.

Man kan se det från hundägarens synvinkel, som verkligen försöker och har viljan till att lyckas med sin hund. Det finns flera kurser och utbildningar att välja mellan. Problemet kan kanske bli att få en "vanlig" hundägare att acceptera att det finns deltagare som kanske inte riktigt skött sin hund som man ska och som resultat av det fått en aggressiv hund, medverkar på en kurs? Skulle de känna sig säkra? En lösning skulle kunna vara att ha två olika gruppindelningar för kursen. Den ena gruppen är till för de hundägare som deltar på grund av ett föreläggande, eller med en annars mycket aggressiv hund. I den andra gruppen finns de hundägare som frivilligt valt att delta i kursen och har socialt fungerande hundar.

Ett resultat som vi tycker är väldigt förvånande, men ändå har en viktig poäng är det i rapporten av Klaassen et al (1996) från Storbritannien. Den visar på att vid tidpunkten för deras första studie (1991) var det lika stor risk att, på de akutavdelningar som studerats, söka hjälp för ett bett från den i statistiken vanligaste hundrasen att bli biten av (schäfer) som att söka hjälp för ett bett från en människa. Detta får oss att fundera över hur stort problemen med allvarliga hundbett egentligen är (Klaassen et al 1996).

Sammanfattning

Hunden härstammar från vargen och har till viss del samma beteendemönster, samma sätt att kommunicera och har även ärvt vargens potential till aggression. Med den nya tillsynslagen hoppas man öka allmänhetens trygghet vad det gäller farliga och aggressiva hundar. Polisen har fått större befogenheter och kommer nu förhoppningsvis att få en möjlighet att bekämpa problemen med hundar i tid, och på så sätt kunna förebygga att vissa olyckor sker. De grupper man helst vill komma åt är de som använder hundar i kriminella syften och de som håller dem under extremt dålig tillsyn. Det som leder till en farlig hund beror oftast på flera olika faktorer, varav den största är olämpliga ägare. Även den genetiska faktorn och den socialisering som hunden får från och med valptiden, spelar en stor roll för hur den utvecklas.

Med en hund av kamphundsras avses en hund tillhörande någon av de raser till vilka kamphundar historiskt hört. Exempel på sådana raser är bullterrier, amerikansk staffordshire terrier, tosa inu, bulldog, amerikansk pitbullterrier (pitbull) och staffordshire bullterrier. Det finns en rad olika åtgärder att tillämpa för att komma åt problemen som uppstår med hundar. Andra länder har till exempel valt att införa ett förbud mot vissa raser som anses vara farligare än andra. Andra åtgärder skulle kunna vara att införa hundkörkort. Sverige har inget av ovanstående, utan har istället skärpt sin tillsynslag i förhoppning om att komma åt de olämpliga ägarna. Det är polisen som tillsynsmyndighet, som bestämmer om en person ska medlas ett förbud eller föreläggande. Detta kan gälla till exempel om en hund skäller konstant så att allmänheten störs. I och med den nya tillsynslagen kan tester utföras för att avgöra huruvida hunden kan beräknas som farlig. Kopplat till detta kan ett omhändertagande av hunden göras om det visar sig att ägaren brustit i sin tillsyn av hunden på något sätt. Om man bryter mot denna lag kommer man att kunna bli straffad genom alltifrån böter till hundförbud eller fängelse.

REFERENSER

Tidskrifter och böcker

Aslam & Dickinson. 1999. Dogs bite bones too – a tale of fractures in adult hands. *Injury*, Vol. 30, 374-376.

Borchelt. 1983. Aggressive behaviour of dogs kept as companion animals: classifications and influence of sex, reproduction status, and breed. *Applied Animal Ethology*, Vol. 10, 45-61.

Cederlund. & Saxtrup Svenska Kennelklubben. 2003. *Kamphundslexikon*. Svenska Kennelklubben.

Clarke, Ledger, Murphy, Orihel & Sedelbauer. 2005. Breed specific legislation: Considerations for evaluating its effectiveness and recommendations for alternatives *Canadian veterinary Journal*, Vol. 46, 735 – 743.

Collier. 2006. Breed-specific legislation and the pit bull terrier: Are the laws justified? *Journal of Veterinary Behavior*, Vol. 1, 17-22

Coppinger & Schneider. 1995. Evolution of Working Dogs. The Domestic Dog, its evolution, behaviour and interactions with people. Serpell J.A. *Cambridge University Press* 22-44.

Fogle. 1991. *I huvudet på en hund, hundens psykologi och beteende*. 158-245. Borås, Bokförlaget Forum.

Gilchrist, Golab, Lockwood, Sacks & Sinclair. 2000 Breeds of dogs involved in fatal human attacks in the United States between 1979 and 1998. *Vet Med Today: Special Report, Journal of the American Veterinary Medical Association*, Vol. 217, 836 – 840

Goddard, & Beilharz, 1985. Individual variation in agonistic behaviour in dogs. *Animal behaviour*, Vol. 33, 1338-1342.

Guy, Luescher, Dohoo, Spangler, Miller, Dohoo & Bate. 2001 A case series of biting dogs: characteristics of the dogs, their behavior, and their victims. *Applied Animal Behaviour Science*, Vol. 74, 43 – 57

Klaassen, Buckley & Esmail. 1996. Does the Dangerous Dogs Act protect against animal attacks: a prospective study of mammalian bites in the Accident and Emergency department. *Injury*, Vol. 27, No. 2, 89-91.

Lockwood. 1995. The Ethology and Epidemiology of Canine Aggression. The Domestic Dog, its evolution, behavior and interactions with people. Serpell J.A. *Cambridge University Press, Chicago*, 132-137.

Malm. 2005. *Aggressivitet hos hundar*. Tanke i tryck (skara).

Messam, Kass, Chomel & Hart. 2007. The human-canine environment. A risk factor for non-play bites? *The Veterinary Journal*, Vol. 8.

O'Farell. 1997. Owner attitudes and dog behavior problems. *Applied Animal Behaviour Science*, Vol. 52, 205 – 213.

Overall. 2001. Dog bites to humans – demography, epidemiology, injury and risk. *Journal of Veterinary Medical Association*, Vol. 218, 1923-1934.

Planta & Netto. 1997. Behavioural testing for aggression in the domestic dog. *Applied Animal Behaviour Science*, Vol. 52, 243-263

Pounds & Rant. 1991. Staffordshire Bullterrier, An owner's companion *Ramsbury, Marlborough, The Crowood Press* 9-36.

Reisner. 1997. Assessment, management, and prognosis of canine dominance-related aggression. *Veterinary Clinics of North America. Small Animals Practice*, Vol. 27, No. 3, 479-495.

Reuterwall & Ryman. 1976. *An estimate of the magnitude of additive genetic variation of some mental characters in Alsatian dogs. Hereditas*, Vol. 73, 277-284.

Roll & Unshelm. 1997. Aggressive conflicts amongst dogs and factors affecting them. *Applied Animal Behaviour Science*, Vol. 52, 229 -242.

Stahlkuppe. 2000. *The American Pit Bull terrier handbook*. 1-66, 78-92, 108-123. New York, Barron's Educational Series.

Sacks, Sinclair, Gilchrist, Golab & Lockwood. 2000. Breeds of dogs involved in fatal human attacks in the United States between 1979 and 1998. *Journal of American Veterinary Medicine Association*, Vol. 217, 836-840.

Scott & Fuller. 1965. Genetics and the social behavior of the Dog. *University of Chicago Press. Chicago*.

Serpell. 1987. The influence of inheritance and environment on canine behavior: myth and fact. *J Small Anim Pract*, Vol. 28, 949 – 956.

Serpell. 1995. From paragon to pariah: some reflections on human attitudes to dogs. *The Domestic Dog, its evolution, behavior and interactions with people. Cambridge University Press, Chicago.* 247-255.

Voith. 1981. Profile of 100 animal behavior cases. *Modern Veterinary Practice*, 62, 394-396

Volhard & Volhard. 2001. *Dog training for dummies*. IDG-books.

Wright & Nesselroete. 1987. Classification of behavior problems in dogs: distribution of age, breed, sex, and reproductive status. *Applied Animal Behaviour Science*, Vol. 19, 169-178

Myndigheter och organisationer

Europakonventionen. 1989. Artikel 5

Her Majesty's Stationary office, London, UK. *Dangerous Dogs Act 1991*.

Statens offentliga utredningar, SOU 2003:46

Svensk lagstiftning: Djurskyddslagen, 1988:354

Svensk lagstiftning : Lagen om tillsyn över hund och katt, 1943:459

Svensk lagstiftning: L 2, Djurskyddsförordningen, 1988:539

Regeringens prop. 2006/07:126

Regeringens utredning enligt kommitédirektiv, 2002:18

Rikspolisstyrelsens författningssamling, 2000:5, FAP 214-2

The Humane Society of the United States 1987. *Guidelines for regulating dangerous or vicious dogs*.

Personlig kommunikation

Andersson, Glenn. Polishundförare, Malmö polisdistrikt. 28/11-07

Bjurgren, Anne-Marie. Svenska brukshundsklubben. 25/11-07

Carlsson, Leif. Polishundförare, Göteborgs polisdistrikt. 27/11-07

Carlsson, Susanne. Mariestads hundpensionat 26/10-07 och 10/12-07

Eriksson, Lasse. Polishundtjänsten i Karlsborg. 28/11-07

Internet

www.dogstrust.org.uk/main.asp?structureid=675
senast inloggad 3/12-07

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- * **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- * **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- * **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 5-20 poäng. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.hmh.slu.se

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67000
E-post: hmh@slu.se
Hemsida: www.hmh.slu.se

*Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511 67000
E-mail: hmh@slu.se
Homepage: www.hmh.slu.se*
